

ĐÁNH GIÁ KIẾN THỨC NGƯỜI NUÔI BỆNH VỀ BỆNH TAI BIẾN MẠCH MÁU NÃO TẠI KHOA NỘI THẦN KINH

BỆNH VIỆN ĐA KHOA TRUNG TÂM AN GIANG

Võ Thị Nhu, Lê Thị Cẩm Tiên, Lê Văn Cường, Trần Thị Hoàng Mai

Khoa nội thần kinh bệnh viện An giang

TÓM TẮT

ĐẶT VẤN ĐỀ: Kiến thức về tai biến mạch máu não và chăm sóc bệnh nhân sau tai biến mạch máu não rất quan trọng vì vừa giúp bệnh nhân nhanh hồi phục mà còn giảm được các biến chứng như viêm phổi, nhiễm trùng tiểu, loét do tì đè,...Mục đích nghiên cứu nhằm đánh giá kiến thức của người nuôi về bệnh tai biến mạch máu não và cách xử trí ban đầu sau khi bị tai biến mạch máu não.

ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU: Nghiên cứu cắt ngang mô tả có can thiệp trên 136 người nuôi bệnh nhân tai biến mạch máu não từ tháng 2 năm 2013 đến tháng 6 năm 2013.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU: 64/72 (47.1%) biết bệnh lý tai biến mạch máu não. Khi người nhà bị tai biến: 8/136 (5.9%) để người bệnh nghỉ ngơi, 11/136 (8.1%) tự mua thuốc uống, 117/136 (86%) đưa bệnh nhân đến bệnh viện. Về nguy cơ bệnh tai biến mạch máu não có 108/136 (79.4%) không biết nguy cơ.

KẾT LUẬN: kiến thức về bệnh mạch máu não trong cộng đồng còn thấp, cần có những chính sách truyền thông giúp người dân biết được những kiến thức cơ bản về bệnh lý nguy hiểm này.

Abstract

KNOWLEDGE IN PRACTICE CARING FOR PATIENTS BRAIN STROKE IN AN GIANG GENERAL HOSPITAL

Background: to care brain stroke disease is a challenge in clinical neurological.

Patients and methods: cross-sectional study design including 136 persons who are family with 136 patients suffer from brain stroke admitted to Neurology ward of An Giang hospital from February 1st 2013 to June 30th 2013.

Results: 64/136 (47.1%) know the brain stroke disease. When the stroke occurred: 8/136 (5.9%) patients to rest, 11/136 (8.1%) patients self-medication, 117/136 (86%) the patients to the hospital. The risk of brain stroke disease 108/136 (79.4%) persons who are family with 136 patients suffer from brain stroke did not know this risk.

Conclusion: knowledge for brain stroke disease is low in community, we should have the communication policy to help people know this dangerous disease.

ĐẶT VẤN ĐỀ: Tai biến mạch máu não là nguyên nhân tử vong hàng đầu tại các nước phát triển và là nguyên nhân tử vong thứ 3 sau ung thư và tim mạch, bệnh không những gây tử vong cao mà còn để lại nhiều di chứng nặng nề về thần kinh và tâm thần, dẫn đến sự tàn phế cho bệnh nhân cũng như đòi hỏi có sự chăm sóc lâu dài, vì vậy người bệnh trở thành gánh nặng cho gia đình và xã hội ^[1]. Mặc dù đã có những tiến bộ trong chẩn đoán, điều trị, dự phòng và chăm sóc ban đầu trong thời gian gần đây, nhưng những kiến thức về tai biến mạch máu não trong người dân còn hạn chế. Mục đích nghiên cứu nhằm đánh giá kiến thức của người nhà về bệnh tai biến mạch máu não và cách xử trí ban đầu sau khi bị tai biến mạch máu não, qua đó giáo dục cho cộng đồng những dấu hiệu nhận biết sớm tai biến mạch máu não và cách xử lý đúng trước khi đưa đến cơ sở y tế.

ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Đối tượng nghiên cứu: người nhà đang chăm sóc bệnh tai biến mạch máu não tại khoa Thần kinh bệnh viện đa khoa trung tâm An Giang, tuổi từ 18 trở lên, đồng ý tham gia nghiên cứu, những người tham gia được phỏng vấn bằng bộ câu hỏi soạn sẵn trước và sau khi ra viện.

Cỡ mẫu nghiên cứu: 136 người tham gia.

Các biến trong nghiên cứu: tuổi, giới, học vấn, nghề nghiệp, nguy cơ tai biến mạch máu não, cách xoay trở bệnh nhân, cách chăm sóc răng miệng,...

Định nghĩa các biến

Trình độ học vấn: cấp 1 từ lớp 1 đến lớp 5; cấp 2 từ lớp 6 đến lớp 9; cấp 3 từ lớp 10.

Bệnh tai biến mạch máu não: đột ngột liệt tay, liệt chân hoặc méo miệng.

Xoay trở bệnh nhân: biết xoay trở khi xoay trở ít nhất 6 lần/ngày.

Chăm sóc răng miệng: sau khi ăn phải vệ sinh súc miệng bằng nước thường hoặc dung dịch listerine.

Thiết kế nghiên cứu: cắt ngang mô tả tiến cứu có can thiệp.

Những người tham gia nghiên cứu sẽ được nhân viên y tế huấn luyện về cách chăm sóc bệnh nhân tai biến mạch máu não sau đó đánh giá lại lúc ra viện bằng bộ câu hỏi soạn sẵn.

Các biến được mã hóa. Xử lý số liệu bằng phần mềm thống kê SPSS 16.0, sử dụng phép kiểm chi bình phương để so sánh các biến trước và sau khi can thiệp.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Mẫu nghiên cứu có 77/136 nữ chiếm 56,6% , trình độ học vấn cấp 1 36/136, cấp 2 69/136, cấp 3 31/136, tuổi trung bình $39,34 \pm 9,69$ tuổi, các người khảo sát chủ yếu ở nông thôn 103/136. Lúc vào viện chỉ có 64/72 (47.1%) biết bệnh lý tai biến mạch máu não, sau khi ra viện 100% biết cơ bản về tai biến mạch máu não. Khi được hỏi làm gì khi người nhà bị tai biến có: 8/136 (5.9%) để người bệnh nghỉ ngơi khi bị tai biến, 11/136 (8.1%) tự mua thuốc uống, 117/136 (86%) đưa bệnh

nhân đến bệnh viện. Về nguy cơ gây bệnh tai biến lúc vào viện có 108/136 (79.4%) không biết nguy cơ, lúc ra viện 26/136 (19.1%) không biết nguy cơ gây tai biến. Lúc vào viện có 50/136 (36.8%) không biết tai biến mạch máu não nguy hiểm, khi ra viện có 6/136 (4.4%) không biết tai biến mạch máu não nguy hiểm. Khi mới vào viện 62/136 (45.6%) không biết vệ sinh răng miệng, khi ra viện tỉ lệ này 7/136 (5.1%). Khi mới vào viện không có người nhà biết bơm ăn uống qua sond dạ dày, sau khi ra viện 100% người nhà biết bơm qua sond dạ dày. Khi vào viện 55/136 (40.4%) không biết xoay trở bệnh nhân, sau khi ra viện 16/120 (11.8%). Khi vào viện có 5/136 (3.7%) không chú ý đến nước tiểu, khi ra viện tỉ lệ này là 100%.

Bảng 1. So sánh các biến lúc vào viện và khi ra viện

	Lúc vào viện	Khi ra viện	p
Biết bệnh lý tai biến	64/72	136/136	0.000
Làm gì khi bị tai biến	8/11/117	136/136	
Nguy cơ tai biến	108/28	26/110	0.005
Mức độ nguy hiểm	50/86	6/130	0.025
Chăm sóc răng miệng	62/74	7/129	0.05
Cách xoay trở	55/136	16/120	0.001
Bơm thức ăn qua sond	0/136	136/136	
Màu sắc nước tiểu	5/131	136/136	

BÀN LUẬN

Qua khảo sát 136 người nhà nuôi bệnh tai biến mạch máu não nhận thấy hơn phân nửa không biết về nguy cơ tai biến mạch máu não, gần 50% không biết vệ sinh răng miệng, khoảng 40% không biết xoay trở bệnh nhân.

Nghiên cứu của tác giả Dương Đình Chính^[2] ở tỉnh Nghệ An có tới 92% có kiến thức về chăm sóc bệnh nhân tai biến mạch máu não cao hơn trong nghiên cứu của chúng tôi, có lẽ ở Nghệ An trình độ dân trí cao hơn ở đồng bằng sông Cửu Long hay ở đây người dân quan tâm đến sức khỏe nhiều hơn.

Về nguy cơ tai biến mạch máu não hơn phân nửa không biết nguyên nhân đây là một vấn đề hết sức lo ngại cho cộng đồng. Tác giả Dương Đình Chính tỉ lệ biết tăng huyết áp là nguy cơ là 91,6%^[2].

Khi bị tai biến còn tỉ lệ nhỏ tự mua thuốc uống, đây là vấn đề nguy hiểm vì mất cơ hội vàng được chăm sóc cấp cứu bệnh lý tai biến mạch máu não.

Cách xoay trở bệnh nhân trong tai biến rất quan trọng vì vừa ngừa được loét do tì đè còn ngăn ngừa được huyết khối tĩnh mạch.

KẾT LUẬN

Kiến thức bệnh lý mạch máu não trong đồng đồng còn thấp, cần có những chính sách truyền thông giúp người dân có thể biết được những kiến thức cơ bản về bệnh lý nguy hiểm này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Vũ Anh Nhị. Thần kinh học, nhà xuất bản đại học quốc gia thành phố Hồ Chí Minh năm 2012.
2. Dương Đình Chính. Kiến thức, thái độ và thực hành chăm sóc bệnh nhân đột quỵ não tại cộng đồng tỉnh Nghệ An. Y học thực hành số 5-2011.